

אדר ב' התשע"ו

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

בין צרעת לכהונה ומנהיגות

לפרשת מצורע (על פי שיעור של הרב יעקב מדן)

והענין סר מעל האהל והנה מרים מצרעת פשלג ויפן אהרן אל מרים והנה מצרעת.

7. ערכין טו ע"ב:

ואמר ר' יוסי בן זימרא: כל המספר לשון הרע - נגעים באים עליו, שנאמר (תהילים קא): מלשני בסתר רעהו אותו אצמית, וכתוב התם (ויקרא כה): לצמיתות, ומתרגמינן: לחלוטין, ותנן: אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה. אמר ריש לקיש, מאי דכתיב (ויקרא יד): זאת תהיה תורת המצורע? זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע.

8. דברים כד, ט:

זכור את אשר עשה ה' א-להיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים.

9. במדבר יב, א-ג:

ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הפשית אשר לקח כי אשה כשית לקח... ויחר אף ה' בס וילך. והענין סר מעל האהל והנה מרים מצרעת פשלג ויפן אהרן אל מרים והנה מצרעת.

10. מלכים ב ה, א:

ונעמן שר צבא מלך ארם היה איש גדול לפני אדניו ונשא פנים כי בו נתן ה' תשועה לארם והאיש היה גבור חיל מצרע.

11. מלכים ב ה' ח:

ויהי פשמע אלישע איש הא-להים כי קרע מלך ישראל את בגדיו וישלח אל המלך לאמר למה קרעת בגדיך יבא נא אלי וידע כי יש נביא בישראל.

12. מלכים ב יג, ז:

כי לא השאיר ליהואחז עם כי אם חמשים פרישים ועשרה רכב ועשרת אלפים רגלי כי אבדם מלך ארם וישמם כעפר לדש.

13. מלכים ב ה' ט-יט:

ויבא נעמן בסוסו בסוסייו וברכבו ויעמד פתח הבית לאלישע. וישלח אליו אלישע מלאך לאמר הלוך ורחצת

1. ויקרא יג, מה-מו:

והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא. כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא בדרך נשב מחוץ למחנה מושבו.

2. ויקרא יו, ו:

ויאמר משה אל אהרן ולאעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמתו.

3. דברים כד, ח:

השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלויים כאשר צויתם תשמרו לעשות.

4. ויקרא יג, ב-ג:

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים. וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמוק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אתו.

5. דברי הימים ב כו, טז-כא:

וכחזקתו גבה לבו עד להשחית וימעל בה' א-להיו ויבא אל היכל ה' להקטיר על מזבח הקטרת. ויבא אחריו עזריהו הכהן ועמו כהנים לה' שמונים בני חיל. ויעמדו על עזיהו המלך ויאמרו לו לא לך עזיהו להקטיר לה' כי לכהנים בני אהרן המקדשים להקטיר צא מן המקדש כי מעלת ולא לך לכבוד מה' א-להים. ויזעף עזיהו ובגדו מקטרת להקטיר ובזעפו עם הכהנים והצרעת זרחה במצחו לפני הכהנים בבית ה' מעל למזבח הקטרת. ויפן אליו עזריהו כהן הראש וכל הכהנים והנה הוא מצרע במצחו ויבהלוהו משם וגם הוא נדחף לצאת כי נגעו ה'. ויהי עזיהו המלך מצרע עד יום מותו וישב בית החפשות החפשית מצרע כי נזר מבית ה' ויזתם בנו על בית המלך שופט את עם הארץ.

6. במדבר יב, א-ג:

ותדבר מרים ואהרן במשה... ויאמרו הרק אך במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר וישמע ה'... ויחר אף ה' בס וילך.

הַזֶּה יוֹם בְּשָׂרָה הוּא וְאֶנְחֵנוּ מִחֻשִׁים וְחִפְּנוּ עַד אֹרֶן הַבְּקָר
וּמִצְאָנוּ עֹוֹן וְעֵתָה לְכוּ וְנִבְאָה וְנִגִּידָה בֵּית הַמֶּלֶךְ.

19. רחל המשוררת, בשירה "יום בשורה":

בְּשֶׁכֶּבֶר הַיָּמִים הָאוֹיֵב הַנּוֹרָא

אֶת שְׁמֵרוֹן הַבֵּיָא בְּמִצּוֹר;

אֲרַבְעָה מִצְרָעִים לָהּ בְּשָׂרוֹ בְּשׂוֹרָה.

לָהּ בְּשָׂרוֹ בְּשׂוֹרָת הַדְּרוֹר.

כְּשִׁמְרוֹן בְּמִצּוֹר – כָּל הָאֲרָץ כְּלָהּ,

וְכַבֵּד הָרַעֲב מִנְשָׂא.

אֵךְ אֲנִי לֹא אִבָּה בְּשׂוֹרָת גְּאֻלָּהּ,

אִם מִפִּי מִצְרַע הִיא תְּבוּאָה.

הַטְּהוֹר יִבְשָׁר וְגֻאֵל הַטְּהוֹר,

וְאִם יָדוֹ לֹא תִמְצָא לְגֻאֵל –

אִזְ נִבְחַר לִי לְנֶפֶל מִמִּצּוֹקֵת הַמִּצּוֹר

אוֹר לְיוֹם בְּשׂוֹרָה הַגְּדוֹל.

20. סנהדרין צח ע"א:

ר' יהושע בן לוי אשכח לאליהו דהוי קיימי אפיתחא
דמערתא דרבי שמעון בן יוחאי. אמר ליה אתינא לעלמא
דאתי? אמר ליה אם ירצה אדון הזה. אמר רבי יהושע בן
לוי שנים ראיתי וקול ג' שמעתי. אמר ליה אימת אתי
משיח? אמר ליה זיל שיייליה לדידיה. והיכא יתיב?
אפיתחא דקרתא. ומאי סימניה? יתיב ביני עניי סובלי
חלאים, וכולן שרו ואסירי בחד זימנא, איהו שרי חד
ואסירי חד; אמר דילמא מבעינא דלא איעכב.

21. סנהדרין צח ע"ב:

אמר עולא ייתי ולא איחמיניה, וכן אמר [רבה] ייתי ולא
איחמיניה... וכן אמר ר' יוחנן ייתי ולא איחמיניה.

רב יוסף אמר ייתי ואזכי דאיתיב בטולא דכופיתא
דחמריה.

22. בבא מציעא פו ע"א:

קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא: אם בהרת קודמת לשער
לבן טמא, ואם שער לבן קודם לבהרת טהור; ספק?
הקדוש ברוך הוא אומר טהור, וכולהו מתיבתא דרקיעא
אמרי טמא. ואמרי מאן נוכח? נוכח רבה בר נחמני, דאמר
רבה בר נחמני אני יחיד בנגעים אני יחיד באהלות... כי
הוה קא ניחא נפשיה אמר טהור טהור.

23. מסכת הרב מדן:

לעיתים יש לנו ספיקות ביחס למנהיגים ולאנשים
שהנחו ושמנחים את עם ישראל. לפעמים אנו חושדים
שיש כאן עירוב של אינטרסים או שאנו מתנגדים
למעשים שונים נגד חוקי התורה. חשוב לזכור, שכאשר
מדובר במצורעים כגיחזי ובניו, עלינו לנדות ולהוקיע
אותם, אבל לגבי מצורע שדואג לעם ישראל, ייתכן
שעלינו דווקא לרצות בבשורת גאולה, גם אם מפי מצורע

שֶׁבַע פְּעָמִים בִּיְרֵדוֹן וַיִּשָׁב בְּשָׂרְךָ לָךְ וַיִּטְהַר. וַיִּקְצַף נַעֲמָן וַיֵּלֶךְ
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַרְתִּי אֵלַי יֵצֵא וְעָמַד וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה'
אֱ-לֹהֵיו וְהִנֵּף יָדוֹ אֶל הַמָּקוֹם וְאָסַף הַמִּצְרָע. הֲלֹא טוֹב
אִבְנָה אֲמָנָה וּפְרַפְרֵי נְהוֹת דְּמִשְׁק מִכָּל מִימֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא
אֲרַחֵץ בָּהֶם וַיִּטְהַרְתִּי וַיִּפְּן וַיֵּלֶךְ בַּחֲמָה. ...

וַיֵּרֵד וַיִּטְבַּל בִּיְרֵדוֹן שֶׁבַע פְּעָמִים כְּדַבַּר אִישׁ הָאֱ-לֹהִים וַיִּשָׁב
בְּשָׂרוֹ כְּבִשָׁר נַעַר קֶטָן וַיִּטְהַר.

וַיִּשָׁב אֶל אִישׁ הָאֱ-לֹהִים הוּא וְכָל מַחְנֵהוּ וַיָּבֵא וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי
וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱ-לֹהִים כָּל הָאֲרָץ כִּי אִם
בְּיִשְׂרָאֵל וְעֵתָה קַח נָא בְרָכָה מֵאֵת עַבְדְּךָ. וַיֹּאמֶר חִי ה'
אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנֵי אִם אֶקַּח וַיִּפְצַר בּוֹ לְקַחַת וַיִּמְאֵן...
וַיֹּאמֶר לוֹ לָךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאֵתוֹ כְּבֵרֵת אֲרָץ.

14. מלכים ב ה' כ-כז:

וַיֹּאמֶר גִּיחִזִּי נַעַר אֲלִישַׁע אִישׁ הָאֱ-לֹהִים הִנֵּה חִשָּׁךְ אֲדֹנִי
אֶת נַעֲמָן הָאֲרַמִּי הַזֶּה מִקַּחַת מִיָּדוֹ אֶת אִשְׁרֵי הַבֵּיָא חִי ה'
כִּי אִם רַצְתִּי אַחֲרָיו וְלִקְחַתִּי מֵאֵתוֹ מְאוֹמָה. וַיֵּרֵד וַיִּיחִזִּי
אַחֲרָיו נַעֲמָן וַיִּרְאֶה נַעֲמָן רַץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל הַמַּרְפֵּבָה
לְקִרְאָתוֹ וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם. וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם אֲדֹנִי שְׁלַחְנִי לְאִמֹר
הִנֵּה עֵתָה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי נַעֲרִים מֵהַר אֲפָרַיִם מִבְּנֵי
הַנְּבִיאִים תְּנֵה נָא לָהֶם כֶּפֶר כֶּסֶף וְשִׁתִּי חֲלָפוֹת בְּגָדִים. ...
וְהוּא בָּא וַיַּעֲמֵד אֶל אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲלִישַׁע מֵאֵן מֵאֵין
גִּיחִזִּי... הַעֵת לְקַחַת אֶת הַכֶּסֶף וְלִקְחַת בְּגָדִים וְזִיתִים
וְכַרְמִים וְצֹאן וּבְקָר וְעַבְדִּים וְשִׁפְחוֹת. וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק
בְּךָ וּבְצָרְעָךָ לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי מִצְרַע כְּשֶׁלֶּג.

15. דברים כד, טו:

לֹא יוֹמְתוּ אָבוֹת עַל בְּנֵים וּבְנֵים לֹא יוֹמְתוּ עַל אָבוֹת אִישׁ
בְּחֻטְאוֹ יוֹמְתוֹ.

16. סנהדרין כז ע"ב:

דתנו רבנן: (דברים כד) לא יומתו אבות על בנים, מה
תלמוד לומר? אם ללמד שלא יומתו אבות בעון בנים ובנים
בעון אבות - הרי כבר נאמר (שם) איש בחטאו יומתו.
אלא, לא יומתו אבות על בנים - בעדות בנים, ובנים לא
יומתו על אבות - בעדות אבות. ובנים בעון אבות לא?
והכתיב (שמות לד) פוקד עון אבות על בנים! - התם
כשאוחזין מעשה אבותיהן בידיהן. כדתניא: (ויקרא כו)
ואף בעונות אבותם אתם ימקו - כשאוחזין מעשה
אבותיהם בידיהם.

17. סוטה מז ע"ב:

"וארבעה אנשים היו מצורעים" - אמר ר' יוחנן זה גיחזי
ושלושת בניו.

18. מלכים ב, ז, ח-ט:

וַיָּבֵאוּ הַמִּצְרָעִים הָאֵלֶּה עַד קִצָּה הַמַּחְנֵה וַיָּבֵאוּ אֶל אֱהֵל
אֶחָד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשֶּׁם כֶּסֶף וְזָהָב וּבְגָדִים וַיֵּלְכוּ
וַיִּטְמְנוּ וַיִּשְׁבוּ וַיָּבֵאוּ אֶל אֱהֵל אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשֶּׁם וַיֵּלְכוּ
וַיִּטְמְנוּ. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ לֹא כֵן אֶנְחֵנוּ עֹשִׂים הַיּוֹם

היא תבוא, ולא להקל בדיני בין אדם לחברו. וכפי
שהכריע הקב"ה, שפסק בספק צרעת - "טהור".